

2. Петрик В. Сутність інформаційної безпеки держави, суспільства та особи [Електронний ресурс] / В. Петрик. – Режим доступу: <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=3222> 14. Почепцов Г. Сучасні інформаційні війни / Г. Почепцов. – К. : Вид.дім —Києво-Могилянська академія, 2015. – 497 с.
3. Інформаційна війна – зброя масового знищення! [Електронний ресурс] // [веб-сайт]-<https://www.pravda.com.ua/rus/articles/>(дата доступу 18.10.2019)

## ЛЮДИНА І БЕЗПЕКА В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

**Немченко Ю.В.**

*Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова  
Nemchenko@npu.edu.ua*

Інформатизація є одним із важливих чинників соціально-економічного, інтелектуального та духовного розвитку країни. Водночас сучасні світові тенденції розвитку характеризуються як період проведення нових інформаційних воєн. Відтак за таких умов особливого значення набувають проблеми інформаційної безпеки, та здатність держави і громадянина протидіяти інформаційним загрозам.

Проблеми інформаційної безпеки в широкому розумінні цього поняття можна поділити на такі рівні: глобальний (державний, міждержавний), технічний (проблема захисту даних в інформаційних системах), та соціальний (на рівні особистості). Технічний і гуманітарний рівні в свою чергу поєднують дві складові: зовнішню та внутрішню, кожна з яких визначається людиною та її рівнем інформаційної культури. Сучасні дослідники інформаційної безпеки здебільшого орієнтуються на вирішення питань державної, або технічної безпеки. Водночас проблема безпеки людини залишається мало дослідженою. Технічний компонент інформаційної безпеки здебільшого пов'язаний з вмінням людини прогнозувати та протидіяти потенційним інформаційним загрозам, які функціонують в технічних системах, та загрозам самих комп'ютерних систем. Однак технічна складова не є головним компонентом в структурі інформаційної безпеки. Аналіз порушень інформаційної безпеки в технічних системах свідчить про високий відсоток помилок або навмисних дій людини, що призводить до формування загроз інформаційної безпеки. Інформаційна безпека передбачає захист від знищення, спотворення, блокування, несанкціонованого доступу або порушення цілісності даних.

В той час як над проблемою технічного захисту працюють фахівці, проблема інформаційної культури постає все гостріше, у зв'язку з запровадженням все новіших і глобальніших сервісів доступу до інформації. Все більшою мірою проявляється так звана інформаційна дискримінація, яка полягає у нерівності у вмінні (можливості) отримати доступ до інформаційних джерел. Перешкодою для поширення інформаційної дискримінації повинна стати програма загальної інформаційної грамотності громадян держави, що стане основою формування інформаційної культури та світоглядних орієнтирів громадянина своєї держави.

У вузькому сенсі поняття інформаційна культура розглядають як оптимальні способи маніпулювання даними, інформацією для подання їх зацікавленому споживачеві для вирішення теоретичних і практичних завдань.

Очевидно, що інформаційна культура базується на основі системи наукових понять, принципів та законів із використанням методологічних, світоглядних, загальнокультурних, загальноосвітніх поглядів та підходів. Загалом інформаційну культуру можна визначити як спосіб життєдіяльності людини в інформаційному суспільстві. Відсутність інформаційної культури унеможливило повноцінне функціонування особистості в інформаційному суспільстві, однією з головних

характеристик якого є підвищення ролі людини. Інформаційна культура полягає в ефективності створення, збирання, зберігання, опрацювання, подання і використання інформації, що забезпечує цілісне бачення світу людиною. Вона включає сукупність певних знань, умінь, переконань, ідеалів, цінностей, принципів та поглядів людини і не може означати у "вузькому" розумінні лише вміння працювати з комп'ютером і навички обробки великих обсягів інформації.

В таких умовах важливу роль відіграє освіта, яка повинна забезпечувати формування критичного мислення, та навчати людину визначати достовірність і правдивість отриманої інформації, що може реалізуватися лише на ціннісних орієнтирах, які людина отримує в процесі навчання.

Отже, існування проблеми інформаційної безпеки на глобальному, державному і технічному рівнях, зрештою може бути вирішене лише на особистісному рівні – конкретного громадянина. Рівень інформаційної культури, який опирається на цілісні світоглядні орієнтири, здатний протидіяти потенційним інформаційним загрозам, які невпинно намагаються зруйнувати систему захисту країни, технічні системи та приватне життя. Інформаційна безпека не зводиться винятково до захисту даних. Оволодіння інформаційної культурою - шлях універсалізації якостей людини, які сприяють реальному прозумінню людиною самої себе, свого місця і своєї ролі у суспільстві.

## **ПРОБЛЕМИ ЕРОЗІЇ ҐРУНТІВ В УКРАЇНІ**

**Несіна Я.С., Лаврівський М.З.**

*Львівський державний університет безпеки життєдіяльності  
nesinaana41@gmail.com*

Проблема ерозії ґрунту та запобігання їй є дуже важливою, оскільки серед природних катастроф, що завдають великих збитків як навколишньому середовищу, так і економіці країни, важливе місце посідають небезпечні екзогенні геологічні процеси, до числа яких відноситься й ерозія ґрунту. Рельєф місцевості, клімат та антропогенний вплив створюють всі передумови для розвитку ерозії. Крім Землі, явища ерозії спостерігаються й на інших планетах Сонячної системи, зокрема на Марсі.

Основними факторами в ерозії ґрунтів є чинники, які впливають на виникнення та інтенсивність ерозійних процесів: природні та соціально-економічні, пов'язані з господарською діяльністю людини. Сучасна ерозія, як правило, проявляється у випадку поєднання обох чинників. Природні чинники (рельєф, клімат, опади, температура повітря, вітер, вид ґрунтів та рослинності) створюють умови для виникнення ерозії, а неправильна виробнича діяльність людини є основною причиною, що призводить до інтенсифікації її розвитку.

Головними умовами ерозії ґрунтів в Україні є:

1. Розораність земель, яка складає 54% (у розвинутих країнах Європи – не перевищує 35%).
2. Деґрадовані, малопродуктивні та техногенно забруднені землі.
3. Відсутність догляду за земельною ділянкою.
4. Неєфективне використання державних земель.
5. Низька ціна на землю.
6. Зниження родючості ґрунтів.
7. Проблема реалізації державної земельної політики.[3]

У боротьбі з ерозією, науковими установами УААН розроблені ґрунтозахисні системи землеробства з конгурно-меліоративною організацією територій (КМОТ), які вирішують проблеми захисту ґрунтів від ерозії і деґрадації, підвищення продуктивності